CAMİ ADABI

<u>Mescitler Allah'ındır:</u>

- وَاَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلاَ تَدْعُوا مَعَ اللّٰهِ اَحَدًا

- ***"Şüphesiz mescitler, Allah'ındır, onun için Allah'ın yanında başka birine dua ve ibadet etmeyin."[1]***

[1] Cin, 18.

Camide Namaz Kılmanın Önemi:

- Peygamber Efendimiz (sas) buyurdular ki:
- صَلاَةُ الرَّجُلِ فِي جَمَاعَةٍ تُضَعَّفُ عَلَى صَلاَتِهِ فِي بَيْتِهِ وَسُوقِهِ خَمْسًا وَعِشْرِينَ ضِعْفًا
- *"Kişinin cemaat ile kıldığı namazı evinde veya çarşıda kıldığı namazdan 25 derece daha faziletlidir…*
- وذَلِكَ أَنَّهُ إِذَا تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوَضُوءَ، ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ تُخْرِجُهُ إِلَّا الصَّلَاةُ لَمْ يَخْطُ خُطْوَةً إِلَّا رُفِعَتْ لَهُ بِهَا دَرَجَةٌ، وَحُطَّتْ عَنْهُ بِهَا خَطِيئَةٌ،

- *Bu fazilet şu şekilde gerçekleşir: Biriniz güzelce abdest alır, sırf namaz kılmak için camiye gelirse camiye varıncaya kadar attığı her adım için bir sevap verilir ve bir günahı silinir.*

- **فَإِذَا صَلَّى لَمْ تَزَلِ الْمَلاَئِكَةُ تُصَلِّى عَلَيْهِ مَا دَامَ فِي مُصَلَّاهُ: اَللَّهُمَّ صَلِّ، اللَّهُمَّ ارْحَمْهُ. وَلَا يَزَالُ أَحَدُكُمْ. فِي صَلَاةٍ مَا انْتَظَرَ الصَّلَاةَ**

- *Camiye girdiği zaman namaz için beklediği sürece namaz kılıyormuş gibi sevap kazanır. Melekler bu kimseye dua edeler. Kimseye eziyet etmediği ve abdestli olduğu sürece; 'Allah'ım! Bu kulunu bağışla, ona merhamet et ve tövbesini kabul et' derler."*[2]

---

[2] Müslim, Ebu Davud.

Camide Dikkat Edilmesi Gereken Bazı Hususlar:

- Cemaat olmak, insan kalabalığı değil bir bilinç ve irade eylemidir, Peygamberimizin belirlediği kurallara uymayı ve belirli bir disiplini gerektirir. Camilerinde saf düzeni, temizlik, ezanı dinleme, vaaz ve namazların kılınması ile ilgili bazı hatalar işlenmektedir. Bunlardan bazılarını şöyle dile getirebiliriz:

Saf Düzeni:

- Peygamberimiz, saf düzenini en önde erkekler, onun arkasına ergenlik çağına gelmeyen erkek çocukları, onların arkasına da kadınlar olacak şekilde düzenlemiştir.
- İmama uyacak kişi sadece bir erkek ise imamın sağına durur. Soluna ve arkasına durmak sünnete aykırı olduğu için mekruhtur. İmama uyanlar birden çok iseler imamın arkasına dururlar. Ön saf dolunca ikinci saf oluşturulur. Ön safta yer varken ikinci safa durulmaz.

- Ön safta namaz kılmanın sevabını peygamberimiz şöyle açıklamıştır:
- **لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي النِّدَاءِ وَالصَّفِّ الْأَوَّلِ، ثُمَّ لَمْ يَجِدُوا إِلَّا أَنْ يَسْتَهِمُوا عَلَيْهِ لَاسْتَهَمُوا**
- *"İnsanlar ezan okumanın ve ilk safta yer almanın sevabını bilselerdi, ön safta durabilmek için kura çekmekten başka yol bulamazlardı."*[3]

[3] Buhari, Müslim.

- Caminin önlerinde yer varken arka taraflarda saf tutmak mekruhtur. Saflar sağ omuz ve ayak hizasına göre ayarlanmalıdır.
- Rasulullah namaza başlamadan önce cemaati şöyle uyarırdı;
- سَوُّوا صُفُوفَكُمْ، فَإِنَّ تَسْوِيَةَ الصَّفِّ، مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ
- *"Saflarınızı düzgün tutunuz, çünkü safların düzgün olması namazın kemalindendir."*[4]

---

[4] Ebu Davud.

- Müslüman, camiye sağ ayağı ile besmele ve dua ederek girer:
- Peygamber Efendimiz buyurdular ki:
- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ، فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ، وَإِذَا خَرَجَ، فَلْيَقُلْ: اَللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ
- *Biriniz camiye girdiği zaman şöyle desin: «Allah'ım bana rahmetinin kapılarını aç!»*
- *Çıktığı zaman da şöyle desin: «Allah'ım senin fazlından istiyorum!»*[5]
- Camiye giren kişi caminin arka taraflarına değil boşsa ön safa, ön saf dolu ise boş olan safa oturur, ön safa geçmek için insanların üzerinden atlamaz, camide özel bir yer edinmez.

---

[5] Müslim.

Safları Yararak Ön Tarafa Geçmek:

- Rasulullah buyurdular ki:
- «مَنْ تَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ اتُّخِذَ جِسْرًا إِلَى جَهَنَّمَ»
- *Cuma günü kim cemaatin omuzlarını yararak ilerlerse cehenneme bir köprü edinmiş olur.*[6]

[6] Tirmizi, Cuma, 17.

- Rasulullah buyurdular ki:

- لأَنْ يُصَلِّيَ أَحَدُكُمْ بِظَهْرِ الْحَرَّةِ، خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَقْعُدَ، حَتَّى إِذَا قَامَ الْإِمَامُ يَخْطُبُ، جَاءَ يَتَخَطَّى رِقَابَ النَّاسِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ.

- *Birinizin Harre'nin[7] üzerinde namaz kılması, onun için Cuma günü oturup ta imam hutbeye başlayınca gelip cemaatin omuzlarını yararak cemaate katılmasından hayırlıdır.[8]*

---

[7] Harre: Medine'nin dışında siyah bir kayalık bölge.

[8] Muvatta, Cuma, 18.

Tahiyyetü'l-Mescid Namazı:

- Tahiyyetü'l-mescid, mescidin selâmlanması, saygı gösterilmesi anlamına gelmektedir. Bu bakımdan Peygamberimiz
- إِذَا دَخَلَ أَحَدُكُمُ الْمَسْجِدَ فَلْيَرْكَعْ رَكْعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ يَجْلِسَ
- *"Biriniz mescide girdiğinde, oturmadan önce iki rek'at namaz kılsın"* buyurmuştur.[9]
- Şafiî mezhebine göre mescide ne zaman girilirse girilsin bu namazın kılınması müstehaptır. Hanefîler'e ve Mâlikîler'e göre ise kerahet vakitlerinde mescide giren kimsenin bu namazı kılması mekruhtur. Kişi bunun yerine tesbih ve tehlîlde bulunarak ("la ilahe illallah" sözünü söylemek) ve salavat getirerek mescidi selâmlamış olur.

---

[9] Buhari.

- Cuma vakti hatip hutbedeyken mescide giren kimse Hanefî ve Mâlikîler'e göre tahiyyetü'l-mescid kılamaz. Şâfiîler'e ve Hanbelîler'e göre ise uzatmamak ve iki rek'atı geçmemek şartıyla bu durumda tahiyyetü'l-mescid kılınır.
- Mescide günde birden fazla girilmesi halinde bir kere tahiyyetü'l-mescid kılmak yeterlidir. Mescide girildikten sonra tahiyyetü'l-mescid kılmadan oturulursa, Hanefî ve Mâlikîler'e göre bu namaz, yine de kılınabilir; ancak oturmadan önce kılmak daha faziletlidir. Şâfiîler'e göre ise eğer kişi kasten oturmuşsa bu namaz sakıt olur.
- Bir mescide, herhangi bir namazı kılmak için veya farz kılmak ve imama uymak niyetiyle girmek ve oturmadan o namaza başlamak da tahiyyetü'l-mescid yerine geçer.

Vaaz ve Ezan:

- Camilerde vaaz, camilerin eğitim ve öğretim mekânı olmasını sağlayan çok önemli bir faaliyet ve peygamberimizin sünnetidir. Ezan ise imana, tevhide, namaza ve manevî kurtuluşa çağrıdır, sünnet-i hüda ve İslâm'ın şiarıdır. Dolayısıyla vaaza da ezana da saygı gösterilmesi ve her ikisini sükûnetle dinlemek gerekir.
- Ezana saygı; ezanın meşru oluşunu, içerdiği anlamı ve dindeki yeri ve önemini kabul etmek, okunan ezana katılmak ve çağrıya icabet etmekle gerçekleşir. Ezana katılmak yani müezzinin okuduğu ezan cümlelerini aynen tekrar etmek peygamberimizin emridir:

- Rasulullah buyurdular ki:
- إِذَا أَذَّنَ الْمُؤَذِّنُ، فَقُولُوا مِثْلَ قَوْلِهِ
- *"Ezanı duyduğunuz zaman siz de müezzinin dediğini söyleyiniz."*[10]
- Hadiste geçen "söyleyin" emrini yerine getirmenin farz veya sünnet oluşu konusunda müçtehitler ihtilâf etmişlerdir. Hanefî bilginler ile bir grup Malikî bilgine göre emir, vücup içindir, yani farzdır. Şafiî ve Hanbelî fakihleri ile bir grup Malikî fakihe göre emir nedp içindir yani sünnettir. Emrin hükmü, ister farz olsun ister sünnet olsun ezan okunurken Kur'an okunmaz, vaaz edilmez, selâm verilip alınmaz, konuşulmaz, müzik çalınmaz.

---

[10] Müslim.

- Özellikle camilerde vaizlerin; cemaatin ezana katılmalarına fırsat vermek ve kendileri de ezana katılarak örnek olmak için ezan başlamadan vaaza son vermeleri, ezan okunurken vaaz etmemeleri, imam-hatiplerin de aynı şekilde okudukları Kur'an'a ezan başlamadan önce son vermeleri gerekir. Bu, ezana saygının, peygamberin sünnetine uymanın gereğidir. Bu hassasiyeti göstermemek, ezana saygıyı ihlâl eder.
- Bunun için müezzinlerin ezanı çok güzel bir eda ile okumaları, ses cihazının ayarını çok iyi yapmaları; vaizlerin de vaazı ezan başlamadan sonlandırıp cemaatin ezana katılmalarına fırsat vermeleri gerekir. Ezan okunurken vaaz yapılması hiç uygun olmamaktadır.
- Bazı camilerde müezzinler, müezzinlik görevini icra ederken ses cihazını gereğinden fazla açmakta ve gerçekten yüksek ses, insanları rahatsız etmektedir. Bu konuda gereken hassasiyet gösterilmelidir.

Namazın Kılınışında Dikkat Edilmesi Gerekenler

- Camilerde namazın kılınışı ile ilgili bazı hatalar yapılmaktadır. Bunlardan bir kısmı şunlardır:

Tadil-i Erkân:

- Tadil-i erkân, namazın her bir rüknünü yerli yerinde ve peygamberimizin öğrettiği şekilde yapmaktır. Tadil-i erkân şu şekilde yerine getirilir:
- - Ayakta dimdik durmak, sağa ve sola meyletmemek,
- - Rükûda sırt ve baş düz bir satıh oluşturacak şekilde eğilip en az üç defa "sübhâne Rabbiye'l-azîm" diyecek kadar beklemek (tuma'nîne),
- - Rükûdan doğrulup, secdeye varmadan önce "Rabbena leke'l-hamd" diyecek kadar kıyam vaziyetinde kalmak (kavme),

- - Secdede en az üç defa “sübhâne Rabbiye’l-a’lâ” diyecek kadar kalmak,
- - İki secde arasında “sübhânallah” diyecek kadar beklemek.
- Tadil-i erkân, Hanefî mezhebinden Ebu Yusuf’a ve diğer üç mezhebe göre farz; Ebu Hanîfe ve İmam Muhammed'e göre ise vaciptir. Mazeretsiz tadil-i erkâna uyulmaması halinde namazın iadesi gerekir. Peygamberimiz tadil-i erkâna uymadan namaz kılan bir sahabîye namazı yeniden kıldırmıştır.
- Bu olayı Ebu Hüreyre bu olayı şöyle naklediyor:
- أَنَّ رَسُولَ اللهِ دَخَلَ الْمَسْجِدَ فَدَخَلَ رَجُلٌ فَصَلَّى، ثُمَّ جَاءَ فَسَلَّمَ عَلَى رَسُولِ اللهِ فَرَدَّ رَسُولُ اللهِ السَّلَامَ قَالَ:
- Rasulullah mescide girdikten sonra bir adam daha mescide girdi ve namaz kıldı. Sonra Rasulullah’a selam verdi. Rasulullah onun selamını aldıktan sonra şöyle dedi:

- «اِرْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ» فَرَجَعَ الرَّجُلُ فَصَلَّى كَمَا كَانَ صَلَّى، ثُمَّ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ فَسَلَّمَ عَلَيْهِ فَقَالَ رَسُولُ اللهِ: «وَعَلَيْكَ السَّلَامُ» ثُمَّ قَالَ: «اِرْجِعْ فَصَلِّ فَإِنَّكَ لَمْ تُصَلِّ» حَتَّى فَعَلَ ذَلِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ.
- *«Dön ve tekrar namaz kıl, çünkü sen namaz kılmadın!»* dedi. Bu olay üç defa tekrar etti. Sonunda Adam şöyle dedi:
- فَقَالَ الرَّجُلُ: وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ مَا أُحْسِنُ غَيْرَ هَذَا عَلِّمْنِي،
- «Seni Hakk ile gönderene yemin olsun ki, bundan daha iyisini yapamıyorum, bana öğret!»

- Rasulullah nasıl namaz kılması gerektiğini şöyle açıkladı:
- قَالَ: «إِذَا قُمْتَ إِلَى الصَّلَاةِ فَكَبِّرْ، ثُمَّ اقْرَأْ مَا تَيَسَّرَ مَعَكَ مِنَ الْقُرْآنِ، ثُمَّ ارْكَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ رَاكِعًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَعْدِلَ قَائِمًا، ثُمَّ اسْجُدْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ سَاجِدًا، ثُمَّ ارْفَعْ حَتَّى تَطْمَئِنَّ جَالِسًا، ثُمَّ افْعَلْ ذَلِكَ فِي صَلَاتِكَ كُلِّهَا»
- *Namaza kalktığın zaman tekbir al, sonra Kur'an'dan sana kolay geleni oku, sonra tam bir rüku yap, sonra tam olarak doğrul, sonra tam bir*

secde yap, sonra tam olarak otur, sonra bunu namazının hepsinde yap»[11]

Secdede Ayakların Durumu:

- Dikkat edilmesi gereken diğer bir husus da secdede ayak parmaklarının kıbleye çevrilmesidir. Bazı cemaat secde halinde iken, ayak parmaklarının üst kısmını yere koymaktadır. Hâlbuki peygamberimiz secdede iken ayak parmaklarının kıbleye çevrilmesi hakkında şöyle buyurmuştur:

---

[11] Müslim.

- أَنْ تَنْصِبَ الْقَدَمَ الْيُمْنَى، وَاسْتِقْبَالَهُ بِأَصَابِعِهَا الْقِبْلَةَ وَالْجُلُوسَ عَلَى الْيُسْرَى

- *(Namazın sünneti) sağ ayağını dikmen, parmaklarını kıbleye yöneltmen ve sol (ayak) üzerine de oturmandır."*[12]
- Rasulullah buyurdu ki:

- أُمِرْتُ أَنْ أَسَجُدَ عَلَى سَبْعَةِ أَعْظُمٍ

- *Yedi kemik (uzuv) üzerine secde etmekle emrolundum. (Bunlar); alın (eli ile burnuna işaret* etti), *eller, dizler ve ayak uçlarıdır.* ,,[13]

---

[12] Müslim.
[13] Müslim.

- Dolayısıyla secdede eller, dizler ve ayak parmakları kıbleye yönelmeli, özellikle iki ayağın parmakları kıbleye çevrik ve yerle temas hâlinde tutulmalı ve yerden kaldırılmamalıdır. Bu uygulama secdenin geçerli olmasının şartıdır. Ayağın üstünün secde için yere konulması yeterli olmaz, çünkü ayağın ve parmakların üst kısmı secde organı değildir.[14]

Oturuşlarda Ayakların Durumu:

- Bazı cemaat oturuşlarda sağ ayağın parmaklarını kıbleye çevirip dikmemektedir. Hâlbuki mazeret yoksa erkeklerin sol ayaklarını yere

[14] Mehmet Zihni Efendi, Nimet-i İslâm, s. 226; TDV İlmihal, I, 247.

yayıp üzerine oturmaları ve sağ ayak parmaklarını kıbleye gelecek şekilde dikmeleri sünnettir. Bu sünnete riayet edilmelidir.

<u>Kıraat:</u>

- Bazı cemaat, kıraati yanındaki duyacak kadar sesli okumaktadır. Hâlbuki tek başına namaz kılarken öğle ve ikindi namazları ile gündüz kılınan nafile namazlarda gizli/sessiz okumak vaciptir. Vacip bilerek

terk edilirse namazın iadesi, hata ile terk edilse "sehiv/yanılma secdesi" gerekir. Gizli okumanın ölçüsü, sadece kişinin kendisinin duyabileceği kadar kısık bir sesle okumaktır. Sabah, akşam ve yatsı namazları ile gece kılacağı nafile namazlarda kişi serbesttir; isterse sesli, isterse kendi duyacağı bir sesle okuyabilir. Ancak camide bu uygun değildir, çünkü yanındaki namaz kılanı rahatsız eder, namazda kıraatini zorlaştırır.

Hasta ve Engellilerin Namazı:

- Bir Müslüman bir hastalığı veya bir engeli sebebiyle namazını ayakta kılamıyorsa oturduğu yerden kılar, oturduğu yerden de kılamıyorsa yatarak ima ile kılar. Ayaklarını kıbleye uzatarak veya istediği bir şekilde oturup namazını kılabiliyorsa tabure veya sandalyede namaz kılamaz. Engeli ve özrü nedeniyle hiçbir şekilde oturması mümkün değilse o zaman sandalyede kılınabilir.

Temizlik:

- وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِبْرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنْ لاَ تُشْرِكْ بِي شَيْئًا وَطَهِّرْ بَيْتِيَ لِلطَّائِفِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَّعِ السُّجُودِ

- ***Bir zamanlar İbrahim'e Beytullah'ın yerini hazırlamış ve (ona şöyle demiştik): Bana hiçbir şeyi eş tutma; tavaf edenler, ayakta ibadet edenler, rükû ve secdeye varanlar için evimi temiz tut.***[15]

- Rasulullah buyurdular ki:

---

[15] Hacc, 22/26.

- «مَنْ أَخْرَجَ أَذًى مِنَ الْمَسْجِدِ، بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ»
- *Kim Mescitten sıkıntı veren bir şeyi çıkarırsa Allah o kişi için cennette bir ev inşa eder.*[16]
- Camiye giderken temiz giysiler giymek, sarımsak, ter, çorap, sigara ve benzeri kötü kokulardan temizlenmiş olmak cami adabının gereğidir. Yüce Rabbimiz şöyle buyurmaktadır:
- يَا بَنِي آدَمَ خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ ...
- ***Ey Adem oğulları! Her secde edişinizde güzel elbiselerinizi giyin;...***[17]

---

[16] İbn Mace.
[17] Araf, 31.

- Yeryüzünün cennet bahçeleri olan camilerin içi, dışı ve çevresinin temizliği, bakımı, düzeni, bahçesinin çiçeklendirilip ağaçlandırılması, şadırvanı ve tuvaletlerinin bakım ve temizliği kadar camiye gelenlerin; giysilerinin ve çoraplarının temiz olması ve pis koku bulunmaması da önemlidir. Özellikle çorap temizliğine dikkat etmek gerekir.
- Hz. Cabir anlatıyor: “Allah Rasulü soğan ve pırasa yenmesini yasakladı. Biz bu sebzeleri yeme durumunda kaldık ve yedik. Bunun üzerine şöyle buyurdu:
- مَنْ أَكَلَ مِنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ الْمُنْتِنَةِ، فَلَا يَقْرَبَنَّ مَسْجِدَنَا، فَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ تَأَذَّى، مِمَّا يَتَأَذَّى مِنْهُ الْإِنْسُ

- *“Kim bu kokulu sebzelerden yerse mescidimize yaklaşmasın. Çünkü insanların eza gördükleri şeylerden melekler de eza görürler.”*[18]
- Kirli çoraplar halıları kirlettiği ve kötü koku oluşmasına sebep olduğu gibi bu yüzden bir kısım cemaatin camiden uzaklaşmasına da sebep olmaktadır. Çünkü halılar görünüşte temiz olsa da hijyen sağlanamamakta, halılara çorap-ayak kokusu sinmektedir. Bazı cemaat camiye yalın ayak gelmektedir. Bu da doğru değildir. Çıplak ve özellikle ıslak ayaklar varsa halılara mantar mikrobunun bulaşmasına sebep olmaktadır. Bu sebeple camiye mutlaka temiz çoraplarla gelinmelidir. Ter kokusu ve sigara kokusu ile camiye gelinmesi de doğru değildir. Çünkü ter ve sigara kokusu camide insanları rahatsız etmektedir.

---

[18] Müslim.

Camide Yapılması Mekruh Olan Davranışlar:

- Rasulullah buyurdular ki:

- جَنِّبُوا مَسَاجِدَكُمْ صِبْيَانَكُمْ، وَمَجَانِينَكُمْ، وَشِرَاءَكُمْ، وَبَيْعَكُمْ، وَخُصُومَاتِكُمْ، وَرَفْعَ أَصْوَاتِكُمْ، وَإِقَامَةَ حُدُودِكُمْ، وَسَلَّ سُيُوفِكُمْ،

- *“Mescitlerinizi çocuklarınızdan, delilerinizden, alış-verişlerinizden, davalarınızı ikamesinden, sesinizi yükseltmekten, hadlerinizin icrasından, kılıçlarınızı kınlarından sıyırmaktan uzak tutun.*

- وَاتَّخِذُوا عَلَى أَبْوَابِهَا الْمَطَاهِرَ، وَجَمِّرُوهَا فِي الْجُمَعِ

- *Mescitlerinizin yakınlarında abdest yerleri yapın. Mescitlerinizi Cuma günü buhurlayarak güzel kokulu yapın.''*[19]
- **<u>Not:</u>** Bu hadiste camilerden uzak tutulması gereken çocuklar ağlaması vb. davranışlarıyla cemaatin dikkatini dağıtarak huşularının bozulmasına sebep olacak kadar küçük çocuklardır. Yoksa dinimiz çocukların camiye alıştırılmaları için anne babalarının yanında namaza getirilmelerine önem vermektedir.

---

[19] İbn Mace.

- Rasulullah buyurdular ki:

- **خِصَالٌ لَا تَنْبَغِي فِي الْمَسْجِدِ: لَا يُتَّخَذُ طَرِيقًا، وَلَا يُشْهَرُ فِيهِ سِلَاحٌ، وَلَا يُنْبَضُ فِيهِ بِقَوْسٍ، وَلَا يُنْشَرُ فِيهِ نَبْلٌ، وَلَا يُمَرُّ فِيهِ بِلَحْمٍ نَيِّءٍ، وَلَا يُضْرَبُ فِيهِ حَدٌّ، وَلَا يُقْتَصُّ فِيهِ مِنْ أَحَدٍ، وَلَا يُتَّخَذُ سُوقًا**

- *“Bazı şeyler vardır, mescidde yapılması uygun değildir: Mescidin içi geçiş yolu olarak kullanılmaz, orada silah kılıfsız taşınmaz, yaya kiriş takılmaz, ok saçılmaz, çiğ et geçirilmez, had tatbik edilmez, kimseye kısas vurulmaz ve alış-veriş mahalli de yapılmaz.”*[20]

---

[20] İbn Mace.

- Amr İbnu Şuayb anlatıyor:

- نَهَى رَسُولُ اللّهِ عَنِ الشِّرَاءِ وَالْبَيْعِ فِي الْمَسْجِدِ، وَأَنْ تُنْشَدَ فِيهِ ضَالَّةٌ، وَأَنْ يُنْشَدَ فيهِ شِعْرٌ...

- "Rasulullah mescitte alışveriş yapmayı, yitik ilan edilmesini, şiir okunmasını, yasakladı.[21]

---

[21] Ebu Davud, Tirmizi.

- Hz. Büreyde anlatıyor:

- إِنَّ رَجُلًا نَشَدَ فِي الْمَسْجِدِ. فَقَالَ: مَنْ دَعَا اِلَى الْجَمَلِ الْاَحْمَرِ؟ فقَالَ رَسُولُ اللّهِ :

- "Bir adam mescitte yitiğini ilan etti ve: "Kim kızıl deveyi gördü?" dedi. Bunu işiten Rasulullah şöyle buyurdu:

- لاَوَجَدْتَ، إِنَّمَا بُنِيَتِ الْمَسَاجِدُ لِمَا بُنِيَتْ لَهُ

- *"Bulamaz ol! Mescidler neye yarayacaksa onun için inşa edilmiştir (gayesinden başka maksatla kullanılamaz)!"*[22]

---

[22] Müslim.

<u>Camide Uyumak:</u>

- "Rasulullah buyurdular ki:
- إِذَا نَعَسَ أَحَدُكُمْ وَهُوَ فِي الْمَسْجِدِ فَلْيَتَحَوَّلْ مِنْ مَجْلِسِهِ ذَلِكَ اِلَى غَيْرِهِ
- *"Biriniz mescidde iken uyuklayacak olursa, bulunduğu yerden bir başka yere gidip orayı değiştirsin."*[23]

[23] Tirmizi.

Duvarlardaki Levhalar:

- Bazı camilerin iç duvarlarına pek çok levha takılmış, camiler âdeta bir sergi salonu haline getirilmiştir. Bu doğru değildir, camilerin sade olması esastır, sadece Allah, Muhammed ve dört halifenin isimleri yazılı levhalar takılabilir, aşırılıktan kaçınmak gerekir. Camilerin kıble duvarlarına saat takılması, çalar saat bulunması da namazın huşuunu ihlâl etmektedir. Onun için camilerde çalar saat bulundurulmamalı, pilli veya kurmalı saatler yan duvarlara takılmalıdır.

Cep telefonları:

- Cep telefonları camilere teknolojinin getirdiği bir sıkıntıdır. Telefonunu açık tutan bir kısım cemaatin telefonu çalmakta, namaz kılanları rahatsız etmekte ve namazın huşusunu ihlâl etmektedir. Telefonları kapatmasak bile mutlaka sessizse almalı ve bunu bir görev bilmeliyiz. Unutulur da telefon çalarsa "amel-i kesir" olmayacak şekilde bir tek eylemle telefon kapatılabilir. Bu şekildeki bir hareket mekruh olur ancak namazı bozmaz, "amel-i kesir" olursa namaz bozulur.

Çocuklar:

- Bazı cemaat camiye gelen çocukları azarlamaktadır. Bu kesinlikle doğru bir davranış değildir. Azarlamak bir yana çocukları sevmek, takdir ve teşvik etmek gerekir. Çocuklar camilere gelmeli ve cemaate alışmalı ki ileride camiler cemaatsiz kalmasın.

Camiye Tükürmek:

- Hz. Enes anlatıyor:
- "Rasulullah (sav) mescidin kıble (duvarında) balgam gördü. Bu onun ağrına gitti, kalkıp eliyle kazıdı ve şöyle buyurdu:
- إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَامَ فِي الْصَّلَاةِ فَإِنَّمَا يُنَاجِي رَبَّهُ، أَوْ إِنَّ رَبَّهُ بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْقِبْلَةِ فَلَا يَبْصُقَنَّ أَحَدُكُمْ قِبَلَ قِبْلَتِهِ وَلَكِنْ عَنْ يَسَارِهِ أَوْ تَحْتَ قَدَمِهِ
- *"Sizden biri namaza kalkınca, Rabbine hususi hitapta bulunur veya Rabbi(nin kıblesi) kendisi ile kıblesinin arasındadır. Öyleyse hiç biriniz kıble cihetine tükürmesin. (İlla tükürecekse bari) soluna veya ayağının altına tükürsün!"*

- ثُمَّ أَخَذَ طَرَفَ رِدَائِهِ، فَبَصَقَ فِيهِ، ثُمَّ رَدَّ بَعْضَهُ عَلَى بَعْضٍ، ثُمَّ قَالَ: أَوْ يَفْعَلُ هَكَذَا.

- Sonra, (göstermek için) ridasının bir kenarını alıp içine tükürerek elbisesinin kenarını üst üste katladı, sonra da: "Veya şöyle yapsın!" buyurdu [ve tükrüğü katlar arasında ovdu].[24]

[24] Buhari, Müslim.

Oturma Adabı:

- "Rasulullah buyurdular ki:
- إِذَا خَرَجَ أَحَدُكُمْ اِلَى الْمَسْجِدِ فَلاَ يُشَبِّكَنَّ يَدَيْهِ فَإِنَّهُ فِي صَلاَةٍ.
- *"Biriniz mescide gidince orada ellerini kenetlemesin, çünkü o namazdadır."*[25]

[25] Ebu Davud, Tirmizi.